

KINNITATUD
Pirita Lasteaia direktori 16.12.2016
käskkirjaga nr 1-2/ 6

PIRITA LASTEAIA

ÕPPEKAVA

SISUKORD

lk

1. Pirita Lasteaia liik ja eripära	3
2. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted ja õpikäsitus	3
3. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus	4
4. Lapse eeldatavad üldoskused vanuseti	6
5. Valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja sisu ning lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti	13
6. Lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas korraldus	38
7. Erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted, sealhulgas korraldus	38
8. Lapsevanematega koostöö põhimõtted, sealhulgas korraldus	39
9. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord	39

1. Pirita Lasteaia liik ja eripära

1.1. Lasteaia liik

Pirita Lasteaed on munitsipaalomandis olev koolieelne lasteasutus, mis tagab laste alushariduse omandamise. Praegune lasteaiahoone valmis 1988.aastal. Lasteaias töötab kuus rühma, lapsed vanuses 2-7 aastat.

1.2. Lasteaia eripära

Looduslikult kaunis asukoht Pirita linnaosas võimaldab lastel viibida palju värskes õhus ning õppe- ja kasvatustööd läbi viia vabas looduses, metsas, jõe ning mere ääres. Lasteaias on arendava ning toetava õpikeskkonna loomisel kasutusele võetud erinevaid meetodeid, mida rakendatakse õppe- ja kasvatustöös. Omanäolisust toetab avatus ja mitmekülgne koostöö.

Meie tunnuslauseks on "Elurõõmus laps purjetab kaugemale!"

2. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted ja õpikäsitus

2.1. Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteaia koostöös.

2.2 Üldeesmärgist lähtuvalt toetab õppe- ja kasvatustegevus lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel terviklik ja positiivne minapilt, ümbritseva keskkonna mõistmine, eetiline käitumine ning algatusvõime, esmased tööharjumused, kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest ning arenevad mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused.

2.3. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamise põhimõteteks on:

- lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaaliga arvestamine
- lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine
- lapse loovuse toetamine
- mängu kaudu õppimine
- humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine
- lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine
- lapsele turvatunde ja eduelamuste tagamine
- üldõpetusliku tööviisi rakendamine
- kodu ja lasteaia koostöö
- eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine
- Lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö.

2.4. Õpikäsitus:

- Õppimine on pidev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused lapse käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes jms ning nendevahelistes seostes. Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu.
- Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära: võimeid, kultuurilist tausta, vanust, sugu, tervislikku seisundit, huvisid jms. Õpetajad on laste arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad.

- Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.
- Õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada lapse suutlikkust:
 - kavandada oma tegevust, teha valikuid
 - seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega
 - kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes
 - arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle
 - hinnata oma tegevuste tulemuslikkust
 - tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ja tulla toime ebaõnnestumistega.

3. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

3.1. Lasteasutus korraldab õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati. Õppeaasta algab 1.septembril ning kestab 31.augustini. Aktiivne õppeperiood lasteaias kestab 1.septembrist kuni 31.maini. Suvekuudel toimub õpitu kordamine ja kinnistamine (valdavalt õuesõppena ja mänguliste tegevustena).

3.2. Õppe- ja kasvatustegevus lähtub Koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast ning Pirita Lasteaia õppekavast.

3.3. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus tugineb tasakaalustatud päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ning õpetajate kavandatud õppe- ja kasvatustegevused. Päevakavas võib õpetaja teha muudatusi laste vajadusi ja arengut arvestades.

3.4. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestavad õpetajad laste vanuse, huvide ja arenguliste iseärasustega. Vastavalt õppekavale toimub õppe- ja kasvatustegevus lapse elu ja ümbritsevat keskkonda käsitlevate teemade kaudu. Õppesisu valikul lähtutakse põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale. Teemade planeerimine lasteaias tugineb aastaringile ja rahvakalendri tähtpäevadele. Õppe- ja kasvatustegevus lasteaias jaotub kuueks põhivaldkonnaks (Mina ja keskkond, Keel ja kõne, Matemaatika, Kunst, Liikumine, Muusika), kus õpetajad planeerivad ja viivad lõimitult läbi erinevaid tegevusi. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ning võimaldab õpetajatel teha vajadusel muudatusi.

3.5. Rühmaõpetajad koostavad oma rühma aasta tegevuskavad vastavalt järgmisele struktuurile:

1. Ülevaade meeskonnast
2. Rühma eripära
 - 2.1. Lastekontingendi lühiiseloostus
 - 2.2. Rühma laste nimekiri
3. Õppetegevuse korraldus
 - 3.1. Rühma päevakava
 - 3.2. Rühmas kasutatavad õppemeetodid
4. Õppe- ja kasvatustegevuse planeerimine
 - 4.1. Õppeaasta põhieesmärk
 - 4.2. Rühma eesmärk(-gid) .../.... õ.a.
 - 4.3. Lasteaia ürituste plaan

5. Laste arengu hindamine
6. Töö erivajadustega lastega
7. Koostöö lastevanematega

3.6. Rühmaõpetajad koostavad nädalakavad arvestades:

- laste vanust
- laste arengutaset
- laste individuaalsust ja huve
- rühma traditsioone
- lasteaia üldürituste kava

3.7. Muusika- ja liikumisõpetajad koostavad oma ainekavad arvestades:

- lasteaia üldürituste kava
- rühmade tegevuskavasid
- rahvakalendri- ja looduskalendri tähtpäevi

3.8. Iga tööpäeva lõpuks täidavad nii rühmaõpetajad, kui ka muusika- ning liikumisõpetajad rühma õppe- ja kasvatustegevuse päevikut vastavalt kehtestatud nõuetele. Õppe- ja kasvatustegevuse kokkuvõtted esitatakse kaks korda aastas – poolaasta kokkuvõtte jaanuarikuus ning aasta kokkuvõtte juunikuus.

3.9. Laste põhitegevuseks on mäng. Pirita Lasteaias omandavad lapsed teadmisi, täiendavad oskusi ja vilumusi, õpivad suhtlema ja ennast väljendama mängudes ning mänguliste võtetega tegevustes.

3.10. Õpetajad kasutavad õppe- kasvatustegevuse läbiviimiseks üldõpetuslikku tööviisi, mille aluseks on keskkonna, looduse ja tervisedenduse teemad, millesse lõimuvad kirjandus, lavastus, muusika, liikumine ja käelised tegevused. Õpetajal on õigus kasutada oma töös alternatiivmetoodikate elemente.

3.11. Rühma õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi esteetilises ja turvalises ning üksi ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas. Õppe- ja kasvatustegevus seotakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas.

4. Lapse eeldatavad üldoskused vanuseti

4.1. Mänguoskused - Mäng on koolieelses eas lapse põhitegevus ja arengu alus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mäng on vajalik lapse tervikisiksuse kujunemise jaoks – mängus õpib laps mõistma maailma, eri olukordi, kogeb tõeliselt ja sügavalt eri tundeid ning õpib nendega toime tulema. Mäng annab lapsele võimaluse suhelda ümbritseva maailmaga.

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
	<ul style="list-style-type: none"> - keskendub sihipäraselt mängule 10 minutit; - suudab tegeleda pikemalt ühe mänguasjaga, mäng muutub püsivaks; - oskab mängida kaaslasega kõrvuti; - ootab oma mängukorda täiskasvanu juhendamisel; - oskab mängida lihtsaid lauamänge; - oskab mängida „Leia samasugune“ tüüpi õppemänge; 	<ul style="list-style-type: none"> - keskendub sihipärasele mängule 15 minutit; - oskab valida sobivaid mänguvahendeid; - mängib meeleldi eakaaslastega; - oskab ühendada koosmängus oma mänguhuve teiste huvidega; - arvestab reegleid mängudes ja tegevustes, mida juhivad täiskasvanud; 	<ul style="list-style-type: none"> - keskendub sihipärasele mängule 20 minutit; - oskab enne mängu kokku leppida mängu teemas ja vajaminevates vahendites; - mängib meeleldi eakaaslastega täiskasvanu juhendamiset; - oskab täita kokkulepitud mängureegleid; - oskab probleeme lahendada verbaalselt; 	<ul style="list-style-type: none"> - keskendub sihipärasele mängule 25 minutit; - oskab kasutada erinevate mängude vahendeid uue mängu loomiseks; - oskab osaleda ühismängudes süvenenult enamasti mängu lõpuni; - oskab teist last mängus kiita, toetada või aidata; 	<ul style="list-style-type: none"> - keskendub sihipärasele mängule 30 minutit; - oskab algatada erinevaid mänge ja arendada mängu sisu ning vajadusel meisterdada vajalikke vahendeid; - oskab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele; - oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada ja järgida mängureegleid;

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
	<p>- oskab kasutada erinevat mängumaterjali, mängides nii realitlike lelude kui ka asendusmänguasjadega</p> <p>- oskab matkida igapäevaolukordi ja jäljendada mängus täiskasvanut;</p> <p>- oskab imiteerida kuuldu loo häälsusi, käitumist ja öelda kaasa üksikuid kergemaid lauseid;</p> <p>- oskab ehitada erinevatest klotsidest esemeid ning kasutada neid mängus (nukule voodi, autole garaaž);</p>	<p>- on kujunenud huvi erinevate mänguteemade vastu;</p> <p>- oskab tegutseda rollile vastavalt (nt. ema, müüja);</p> <p>- oskab rääkida eri rolle mängides erineva hääletooni ja ilmekusega;</p> <p>- suudab kuuldu loost jätta meelde üksikuid lauseid ning imiteerida tegelaste häälsusi ja käitumist;</p> <p>- oskab mängida lihtsamaid ehitismänge väikestes rühmades, jagab omavahel ehitusmaterjali, kooskõlastab mängutegevusi ja saavutab ühise tulemuse;</p>	<p>- oskab kombineerida oma mängudes erinevatest allikatest saadud teadmisi (õppekäigud, vaatlused, kirjandus, TV jne);</p> <p>- oskab rollimängudes täita kindlaid rolle ja nendele omaseid tegevusi;</p> <p>- oskab kuuldu jutu põhjal mängida lavastumänge, annab edasi tegelaste iseloomulikke häälsusi, käitumist ja tegevuse sisu;</p> <p>- oskab enne tööle asumist kavandada kuidas ja mida ehitada, viib tegevuse lõpuni;</p> <p>- oskab ehitada üht ja sama objekti erinevalt (materjal, kuju);</p>	<p>- oskab mängida võistlusmänge, tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust;</p> <p>- oskab mängida koos teiste lastega ühismänge, mis nõuavad rühmas otsustamist, endale rollide võtmist, ausat mängu;</p> <p>- oskab jutu edasi andmiseks kasutada eri liike lavastumänge (näpu-, laua-, varjuteater)</p> <p>- oskab ehitamisel arvestada suurusvahekordi ja vajadusel muudab ehitise kõrgust, pikkust, laiust;</p>	<p>- oskab rakendada mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;</p> <p>- oskab täita mängudes erinevaid rolle;</p> <p>- oskab välja mõelda ja etendada mõnda lugu;</p> <p>- oskab ehitada keerukaid ehitisi, kasutades mitmesuguseid materjale;</p> <p>- oskab ehitada vastavalt skeemile;</p>

4.2. Sotsiaalsed oskused - Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
	<ul style="list-style-type: none"> - lohutab teist inimest täiskasvanu eeskuju järgides; - annab endast märku abi vajades; - saab aru, et inimestel võivad olla tema omadest erinevad tunded ja emotsioonid; - osaleb täiskasvanuga ühistegevustes, tegutseb teiste lastega kõrvuti; - suhtleb meelsamini nendega, kellega on tihti koos; - järgib tähtsamaid sotsiaalseid reegleid eeskuju toel (tänamine, teretamine, hüvastijätt); - enesekindlus on kõikuv; vajab turvalisust; 	<ul style="list-style-type: none"> - püüab vahel teisi abistada ja lohutada; - abi vajades küsib; - on ettekujutus teiste inimeste tunnetest ja mõtetest; - osaleb lühikest aega ühistegevuses eakaaslastega, kuid eelistab üht mängukaaslast rühmale; - saab aru lihtsamatest seltskonnas käitumise reeglitest ning järgib neid igapäevases suhtluses; - püüab täita kodukorra reegleid; - väärtustab oma saavutusi, ent vajab oma tegevuse 	<ul style="list-style-type: none"> - omaalgatuslikult lohutab, teeb kingitusi ja abistab; - enamasti märkab teiste ja enda vajadust abi järele ning teavitab sellest täiskasvanut; - mõistab teiste inimeste tundeid ja soove; - naudib rühma kuulumist ja eakaaslaste seltsi ning ühistegevusi; - oskab käituda arvestades reegleid; - osaleb rühma reeglite kokkuleppimisel; - jälgib reeglite täitmist teiste poolt; - on tundlik teiste hinnangute suhtes, need 	<ul style="list-style-type: none"> - hoolib tuttavatest inimestest; - märkab teise vajadust abi järele ja teavitab sellest, mitteohtlikes olukordades abistab ise; - mõistab teiste inimeste tundeid ja soove ning arvestab nendega oma käitumises ja vestlustes; - eelistab omasoolisi mängukaaslasi; kujunevad esimesed sõprusuhted; - oskab nimetada ja järgib püsivalt kõiki rühma reegleid; - osaleb rühma reeglite kujundamisel; - oskab reegleid teistele selgitada; - on tundlik kriitika suhtes, vajab emotsionaalset 	<ul style="list-style-type: none"> - hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise; - mõistab teiste inimeste tundeid ja nende mitteverbaalseid väljendusi; - mõistab, et inimesed võivad olla erinevad; - tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu; - oskab teistega arvestada ja teha koostööd; - selgitab oma seisukohti; - järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme; - osaleb rühma reeglite kujundamisel selgitades nende vajalikkust; - on tundlik oma ebaõnnestumiste ja teiste

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
	<p>tunnustust, rutiini ja reegleid;</p> <p>- võib karta tundmatuid ja uusi asju;</p> <p>- jagab oma asju mõnikord ka teistega, valdavalt omandihoidja;</p> <p>- teab, et teistele ei tohi haiget teha;</p>	<p>tunnustamist ja täiskasvanu tähelepanu;</p> <p>- võib vahel oma asju teistega jagada ja vahetada ning oodata oma järjekorda;</p> <p>- saab aru valetamisest, haiget tegemisest ja asjade ära võtmisest kui taunitavast käitumisest;</p>	<p>mõjutavad tema enesehinnangut;</p> <p>- oskab teha eesmärgi saavutamiseks koostööd, jagada, vahetada ja oodata oma järjekorda;</p> <p>- tähelepanu juhtimisel teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;</p>	<p>toetust, tunnustust ja tähelepanu;</p> <p>- teab, et võõrast asja ei tohi luba küsimata võtta;</p> <p>- enamasti teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;</p>	<p>hinnangute suhtes; otsib vastastikust mõistmist ja kaasaelamist oma tunnete;</p> <p>- saab aru oma-võõrasühine tähendusest;</p> <p>- teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;</p>

4.3. Tunnetus- ja õpioskused - Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni. Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
	<p>- oskab leida tegutsemisajendi, kavandada ja organiseerida tegevusi täiskasvanu abiga;</p> <p>- saab aru lihtsamatest suulistest korraldustest;</p>	<p>- oskab osaliselt oma tegevusi kavandada ja organiseerida ning tegutseda iseseisvalt otsese juhendamiseta;</p>	<p>- tegutseb lühikest aega iseseisvalt, kuid tegutsemiskindluse saavutamiseks vajab veel täiskasvanu abi;</p> <p>- kasutab sisekõnet oma tegevust planeerides ja korraldades;</p>	<p>- kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi, seab eesmärged ning üritab alustatud tegevused lõpetada;</p>	<p>- kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;</p> <p>- tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiste järgi;</p>

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
	<ul style="list-style-type: none"> - suudab keskenduda tegevusele lühikeseks ajaks kuni 10 minutit; - saab aru lihtsamatest põhjus-tagajärg seostest korduva tegevuse tulemusena; - omandab uusi seoseid, mõisteid ja teadmisi korduva kogemuse, aktiivse tegutsemise ning mudelite järgi õppimise kaudu; - tegutseb vahetult nii konkreetsete asjadega kui ka neid kujutavate sümbolitega; - on omandanud sõnavara, mis võimaldab tal ennast väljendada ning osaleda dialoogis; - ettekujutus oma teadmistest ja oskustest on ebarealistlik; 	<ul style="list-style-type: none"> - suudab keskenduda huvipakkuvale tegevusele kuni 15 minutit; - saab aru lihtsamatest põhjus-tagajärg seostest korduva tegevuse tulemusena ning suudab lihtsamaid seoseid üle kanda; - omandab uusi teadmisi praktiliste olukordade, kogetud emotsioonide, kujutluste ja kõne kaudu; - plaanib minakeskse kõne abil oma tegevust ja lahendab probleeme; - hangib tänu keeleoskusele uut teavet; - kõne toetub mälule ning sõltub sellest, kellega ja mis olukorras ta koos on; 	<ul style="list-style-type: none"> - suudab keskenduda huvipakkuvale tegevusele kuni 20 minutit; - saab aru lihtsamatest põhjus-tagajärg seostest, üldistab nähtava tunnuse põhjal; - omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu, tegutseb aktiivselt ning lahendab probleeme; - keeleline areng võimaldab lahendada ülesandeid ja probleeme ning saavutada kokkuleppeid; - räägib esemetest, mis pole kohal, ja olukordadest, mis toimusid minevikus või leiavad aset tulevikus, ning fantaseerib; - kasutab teadmiste omandamisel ja kogetu meenutamisel intuiitiivselt lihtsamaid meeldejätmise viise (mälustrateegiaid); 	<ul style="list-style-type: none"> - suudab keskenduda tegevusele vähemalt 20-30 minutit; - saab aru lihtsamatest põhjus-tagajärg seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna; - kasutab teadmisi igapäevasisituatsioonides, nii uudes kui ka sarnases olukorras; - kasutab kõnet info saamiseks, tegelikkuse adumiseks ning uute teadmiste omandamiseks; - kasutab sidusat kõnet, tema dialoog on suunatud rohkem iseendale; - kasutab uute teadmiste omandamisel meeldejätmise strateegiaid juhuslikult, teadvustab kordamise vajadust; 	<ul style="list-style-type: none"> - tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi; - saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna; - mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi; - kasutab materjali meelde jätmiseks kordamist; - suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
	- rühmitab asju ja esemeid ühe või mitme tajutava omaduse või nimetuse järgi;	- liigitab lihtsamate üldmõistete või mitmete tunnuste järgi; keskendub tegutsedes mitmele nähtavale ja eristavale tunnusele ning jaotab oma tähelepanu;	- eristab rühmi ja oskab neid võrrelda ning saab aru lihtsamate mõistete kuuluvusest, alluvusest ja üldistamisest;	- rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;	- rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;

4.4. Enesekohased oskused - Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
	- väljendab tugevaid emotsioone (rahulolu ja rahulolematust), oma mina; - järgib teiste eeskujul lihtsamaid käitumisreegleid; - on osaliselt kujunenud enesetunnetus ja eneseteadvus;	- väljendab miimika, žestide ja sõnadega lihtsamaid emotsioone; - täiskasvanu suunamisel püüab erinevates olukordades sobivalt käituda; - on osaliselt kujunenud enesetunnetus ja eneseteadvus;	- väljendab oma emotsioone ja räägib nendest; - täiskasvanu suunamisel käitub erinevates olukordades sobivalt; - küsimustele vastates nimetab 1-2 oma (tema arvates) oskust (näit. mida sulle meeldib teha);	- püüab oma emotsioone põhjendada ning tugevaid emotsioone, näit. rõõmu, viha, sobival viisil väljendada. - oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte; - suunavate küsimuste abil nimetab enda häid omadusi ja oskusi;	- suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada; - oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele; - kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
	<p>- oskab mõningates igapäevastes olukordades valikute üle ise otsustada ning üritab neid ka ellu viia;</p> <p>- saab hakkama esmase eneseteenindamisega ja on kujunenud esmased tualetiharjumused;</p> <p>- kasutab erinevaid vahendeid ning koristab täiskasvanu abiga;</p>	<p>- tahab olla iseseisev, kuid sageli ei ole tal enda suutlikkusest realistlik ettekujutus;</p> <p>- saab hakkama eneseteenindamisega (riietub, sööb, joob iseseisvalt) ja on kujunenud tualetiharjumused;</p> <p>- kasutab erinevaid vahendeid ning koristab täiskasvanu abil ja korraldusel;</p>	<p>- lühiajaliselt tegutseb iseseisvalt suudab osaliselt vastutada oma tegevuse eest;</p> <p>- saab aru valetamisest kui taunitavast käitumisest;</p> <p>- saab hakkama eneseteenindamisega ning täidab täiskasvanu korraldusi;</p> <p>- kasutab erinevaid vahendeid ning koristab täiskasvanu meeldetuletamisel;</p>	<p>- tegutseb enamasti iseseisvalt ning suudab kuigivõrd vastutada oma tegevuse eest;</p> <p>- teab, et kõik mida näed ja kuuled ei ole alati tõsi.</p> <p>- saab hakkama eneseteenindamisega ning saab hakkama lihtsamate töödega;</p> <p>- kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning mängu lõppedes koristab mänguasjad;</p>	<p>- tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;</p> <p>- teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;</p> <p>- saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;</p> <p>- kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.</p>

5. Valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja sisu ning lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti.

5.1. Mina ja keskkond

5.1.1. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest inimsuhetes, sh
 - saab aru, et inimese tervis on väärtus, mida mõjutab eluviis ja ümbritsev keskkond,
 - teab, mida on vaja teha selleks, et olla ja jääda terveks,
 - mõistab üldinimlikke väärtusi,
 - väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone,
 - väärtustab erinevaid rahvusi, kombeid ja traditsioone,
 - märkab kaaslasi ning suhtub inimeste erinevustesse sallivalt
 - mõistab, et turvalisuse tagamiseks tuleb teada reegleid ja neist kinni pidada;
- väärtustab loodust ja keskkonda hoidvat ja säästvat mõtteviisi, sh
 - märkab nähtusi ja muutusi looduses,
 - mõistab taime- ja loomariigi mitmekesisust ning erinevaid elukooslusi,
 - saab aru ilmastiku seostest erinevate aastaegadeaga,
 - oskab näha enda ja teiste tegevuse tagajärgi lähiümbruses.

5.1.2. Valdkonna Mina ja keskkond sisu:

- sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, pühad, kombed, suhtumine erinevustesse, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik eluviis, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;
- looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
- tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond, meedia.

5.1.3. Õppe- ja kasvatustegevust kavandades ja korraldades:

- valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise-, liiklus, väärtus- ning meediakasvatust;

- suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
- lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
- suunatakse last märkama loodus enda ümber ning suhtuma loodusesse lugupidavalt ja hoolivalt;
- suunatakse last märkama kaaslasi ning suhtuma inimeste erinevustesse sallivalt;
- suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervise seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeltõlge tegema;
- suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

5.1.4. Lapse arengu eeldatavad tulemused valdkonnas mina ja keskkond:

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
Sotsiaalne keskkond	<ul style="list-style-type: none"> - ütleb oma eesnime; - ütleb oma vanuse aastates või näitab sõrmedel; - nimetab oma kehaosad; - nimetab oma pereliikmed; - nimetab ema ja isa koduseid töid; 	<ul style="list-style-type: none"> - ütleb oma vanuse aastates; - teab oma sugu; - teab pereliikmete nimesid; - ütleb, kes tema kodus elavad ja mis tal kodus on; 	<ul style="list-style-type: none"> - ütleb oma perekonnanime; - ütleb, mis aastaajal on ta sünnipäev; - kirjeldab oma perekonda; - nimetab pereliikmete koduseid toimetusi; - nimetab oma kodukohta (nt. Pirita, Mähe vms.); 	<ul style="list-style-type: none"> - ütleb oma sünnikuu; - oskab kirjeldada oma välimust; - teab pereliikmete ja lähisugulaste nimesid ja sugulusasteid (onu jm); - teab perekonna ja erinevate põlvkondade traditsioone; - teab kodu tänava nime; - kirjeldab pereliikmete koduseid tegevusi ja nimetab oma kohustusi nende hulgas; 	<ul style="list-style-type: none"> - oskab end tutvustada; - teab oma kohustusi ja õigusi; - kirjeldab enda omadusi ja huve; - teab oma pereliikmeid ja lähisugulasi (vanaema ja vanaisa jm); - mõistab, et pered võivad olla erinevad; - kirjeldab oma peretraditsioone; - kirjeldab oma kodu ja kodukohta; - teab täpset koduaadressi ja ühe vanema telefoninumbrit;

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
	<ul style="list-style-type: none"> - teab rühma nime; - suudab leida oma koha rühmas (kapp, voodi, käterätik); - matkib lihtsamaid töövõtteid; - leiab Eesti lipu teiste lippude seast; - osaleb tähtpäevade tähistamisel lasteaias; - teab, kas ta on tüdruk või pois; - teab, et teistele ei tohi haiget teha; - teab esemeid, millega mängimine on ohtlik (nt. käärid, tikud jt.); 	<ul style="list-style-type: none"> - ütleb mängukaaslaste ja oma õpetaja ning õpetaja abi nimesid; - matkib lihtsamaid ameteid; - leiab pildilt Eesti lipu, rahvuslille ja –linnu; - nimetab pühadega seotud tegevusi; - märkab inimeste väliseid sarnasusi ja erinevusi; - teab, et liikumine ja söömine on tervisele kasulikud; - nimetab rühmas ja õues valitsevaid ohte; 	<ul style="list-style-type: none"> - kirjeldab lasteaia erinevate ruumide otstarvet; - teab tuntumate ametite juurde kuuluvaid töövahendeid; - teab oma rahvust ja keelt ning rahvussümboolikat; - oskab nimetada erinevaid rahvusi oma rühmas ja kodukohas; - kirjeldab tähtpäevi oma peres; - oskab kirjeldada inimeste erinevusi (nt. pikkus, naha värvus); - nimetab tervist hoidvaid tegevusi (sh. tervislik toitumine, piisav uni ja puhkus, kehaline aktiivsus, värsked õhk); - nimetab esemeid ja tegevusi, mis võivad olla 	<ul style="list-style-type: none"> - teab lasteaia nime; - teab, mis tööd tema vanem teeb; - teab olulisemaid rahvakalendri tähtpäevi ja kombeid; - nimetab erinevaid Euroopa riike, rahvust ja keeli; - oskab kirjeldada inimeste erinevusi (nt. kehakuju, erivajadusega inimesed); - teab erivajadustega inimeste abivahendeid; - nimetab tervisele kasulikke tegevusi (sh. mäng, hea tuju, meeldivad suhted jt); - nimetab kohti, mis võivad olla ohtlikud (nt. trepp, rõdu, aknad jt); 	<ul style="list-style-type: none"> - arutleb kooli ja lasteaia erinevuse üle; - nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid ning nende vajalikkust; - selgitab raha otstarvet; - nimetab Eesti riiklikke sümboleid; - nimetab riiklikke pühi, rahvatraditsioone ning kirjeldab nende tähistamist ja selle olulisust; - mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused (eakad, lapsed, erivajadusega inimesed); - oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikke ja kahjulikke; - julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
	<p>- teab hammaste hooldamise vahendeid;</p>	<p>- teab hammaste pesemise vajalikkust;</p>	<p>ohtlikud (nt. ravimid, võõrastega kaasaminek jt); - teab häirekeskuse numbrit 112;</p> <p>- nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi (sh. pesemine, toitumine, hambaarsti juures käimine);</p>	<p>- teab, milline tegevus või käitumine kahjustab tervist (nt. suitsetamine, alkoholi tarbimine, vägivald, liigne arvutis viibimine); - teab, mida peab rääkima helistades numbrile 112;</p> <p>- teab kui sageli tuleb pesta hambaid ning käia hambaarsti juures;</p>	<p>- kirjeldab võimelikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm; - kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;</p> <p>- järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;</p>
Looduskeskkond	<p>- oskab näidata muru, lille ja puud; - oskab nimetada tuttavat looma, lindu, putukat ja taime (sh. puu- ja juurviljad); - oskab nimetada tuttava looma ja linnu kehaosad;</p> <p>- teab, et inimesed, loomad, linnud ja taimed vajavad kasvamiseks vett ja toitu;</p>	<p>- oskab nimetada metsa, muru, lille, seent, puud ja põõsast; - tunneb ja näitab pildilt koduloomi ja mõningaid metsloomi, putukaid ning kalu;</p> <p>- teab, et vesi, valgus ja soojus on inimestele, loomadele ja taimedele vajalik;</p>	<p>- oskab nimetada oma kodukoha loodusobjekte (sh. Pirita jõgi jt); - oskab nimetada tuttavaid loomi, linde, putukaid, kalu, taimi, seeni, kirjeldada nende välimust ning kus neid leida võib;</p> <p>- Suunamisel räägib, miks on vesi, valgus, soojus inimestele, loomadele ja taimedele elamiseks vajalikud;</p>	<p>- nimetab oma kodukoha loodusobjekte (sh. Kloostrimetsa soo jt.); - tunneb ja kirjeldab kohalikke kodu- ja metsloomi, linde, putukaid, taimi, seeni, kalu ja kahepaikseid; - tunneb ja kirjeldab mõningaid võõramaa loomi ja linde, teab nende käitumist ja eluviisi;</p> <p>- selgitab, miks on õhk, vesi, valgus, temperatuur inimestele, loomadele ja taimedele tähtsad;</p>	<p>- kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi;</p> <p>- selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;</p>

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
	<ul style="list-style-type: none"> - oskab märgata erinevaid ilmastikunähtusi (sajab lund, vihm jne); - teab, et prügi visatakse prügikasti; 	<ul style="list-style-type: none"> - nimetab erinevaid ilmastikunähtusi; - oskab looduses käies puhtust hoida; - teab, et valgel ajal ei panda lampi toas põlema; 	<ul style="list-style-type: none"> - nimetab ilmastikunähtusi ja kirjeldab neid; - oskab hoida enda ümber puhtust looduses ja kodu ümbruses; - teab, et vett on vaja kokku hoida; - teab, kuidas inimene saab talvel loomi abistada; 	<ul style="list-style-type: none"> - teab ilmastikunähtuste seost aastaaegadega; - oskab selgitada, miks on vaja ja kuidas saab vett ning elektrit säästlikult kasutada; - teab, miks on vaja prügi sorteerida; - mõistab, et on vaja istutada puid ja muid taimi; 	<ul style="list-style-type: none"> - selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaaegadest, öö ja päeva vaheldumisest; - suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt; - mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;
Tehis-keskkond	<ul style="list-style-type: none"> - oskab näidata hoonete osi (nt katus, aken, põrand); - tunneb ära oma kodumaja; - tunneb ära ja küsimisel osutab mõnele kodutehnika aparaadile; - tunneb ja nimetab enim levinud liiklusvahendeid; 	<ul style="list-style-type: none"> - teab maja osi ja nende vajalikkust; - tunneb ära oma lasteaia, kodukoha koolimaja ja kaupluse; - nimetab lihtsamaid kodumasinaid ja teab nende otstarvet; - teab eriotstarbeliste sõidukite (kiirabi, politsei, 	<ul style="list-style-type: none"> - kirjeldab kodumaja eripära: maja osad ja nende otstarve, ruumid ja nende sisustus; - oskab kirjeldada lasteaia õueala ja seal kasutatavaid vahendeid; - kirjeldab mõningaid kodumasinaid, teab nende otstarvet ja kasutamisel tulenevaid ohte; - teab liiklusvahendite erinevusi ja eriotstarbeliste 	<ul style="list-style-type: none"> - oskab nimetada maja ehituseks kasutatavaid materjale (puit, kivi jm); - oskab nimetada teenindusasutusi ja nende vajalikkust; - teab erinevaid kodumasinaid, nende otstarvet ja oskab lihtsamaid neist ohutult kasutada; - kirjeldab erinevaid sõidukeid ja nende 	<ul style="list-style-type: none"> - oskab kirjeldada vanaaja kodu ja selle sisustust, teab nimetada kõrvalhooneid ning nende otstarvet; - teab nimetada kodukohale olulisi ehitisi; - kirjeldab kodumasinaid ja –elektronikat ning teab nende otstarvet ning nendega seotud ohte; - oskab nimetada või kirjeldada erineva töö

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
	<p>- osutab kõnni- ja sõiduteele; - küsimisel osutab valgusfoorile ning teab punase tule funktsiooni selles; - teab helkuri ja helkurvesti vajalikkust; - teab, et rattaga sõites peab kandma kiivrit;</p> <p>- osutab päris olendile ja mängu asjale (nt. koer ja koer pildil/filmis); - osutab juhendamisel meediavahenditele.</p>	<p>tuletõrje) ülesandeid;</p> <p>- oskab selgitada, miks maanteel on ülekäigurajad (sebrad) ja valgusfoorid; - teab valgusfoori tulede süttimise järjekorda ja nende tähendust; - teab lihtsamate liiklusmärkide tähendusi (ülekäigurada, stopp, bussipeatus); - teab helkuri kasutamise vajalikkust;</p> <p>- teab, et on olemas väljamõeldud lood ning päriselu; - oskab nimetada lihtsamaid meediavahendeid.</p>	<p>sõidukite tähtsust;</p> <p>- teab, kuidas sõiduteed ületada jalgsi või koos jalgrattaga; - teab valgusfoori tulede tähendust ja järjekorda süttimisel; - teab lihtsamate liiklusmärkide tähendust (sõidutee, jalgrattatee; jalakäijate tee jne.); - tunneb ühissõidukis kasutatavaid reegleid ja oskab neid kasutada meeldetuletamisel;</p> <p>- eristab tõelisust väljamõeldisest; - nimetab meediavahendeid ja teab nende otstarvet.</p>	<p>otstarvet;</p> <p>- teab, kuidas ületada sõiduteed reguleeritud ja reguleerimata ülekäigukohas; - teab sageli esinevaid liiklusmärke ja nende tähendust; - teab turvatooli ja turvavöö vajalikkust sõidukis; - oskab põhjendada helkuri kasutamise vajalikkust; - oskab ühissõidukis käituda;</p> <p>- nimetab virtuaalkeskkonnaga seotud ohtusid; - arutleb meedia sisu üle.</p>	<p>tegemiseks vajalikke sõidukeid;</p> <p>- oskab kirjeldada oma teekonda kodust lasteaeda; - teab, kuidas ületada ristmikku; - teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda; - teab et jalgrattaga ei tohi lasteaia õuealal sõita; - teab millist turvavarustust peab kandma jalg-, tõukerattaga ja rulluisudega sõites; - teab, kuhu kinnitada helkurribad, helkur; - oskab ühissõidukist õigesti väljuda; - oskab jälgida liikluseeskirju tuttavas keskkonnas (nt. lasteaia ümbrus);</p> <p>- teab virtuaalkeskkonnaga seotud ohtusid ning järgib neid meeldetuletamisel; - oskab meediat luua.</p>

5.2. Keel ja kõne

5.2.1. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- tuleb toime igapäevases suhtluses;
- kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesist lauseehitust;
- tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

5.2.2. Valdkonna keel ja kõne sisu:

- keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- suhtlemine, jutustamine, kuulamine;
- lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

5.2.3. Õppe- ja kasvatustegevust kavandades ja korraldades:

- lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
- peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõigis tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõneleda; laps õpib rääkima reaalses situatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanutega;
- suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi- kirjutamisvalmiduse kujunemist;
- õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi seostatult mängude ja igapäevategevustega (nt nimekirjade koostamine, joonistuste peale kirjutamine, kaardi või kirja kirjutamine täiskasvanu abiga; häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt).

5.2.4. Lapse arengu eeldatavad tulemused valdkonnas keel ja kõne:

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
Suhtlemine	- osaleb dialoogis: esitab küdimusi, väljendab oma soove ja vajadusi, vastab vajaduse korral rohkem kui ühe lausega; - kasutab erinevat intonatsiooni ja	- alustab ise aktiivselt suhtlust; - suhtleb koostevuses meelsasti ja aktiivselt eakaaslastega; - küsib täiskasvanult palju küsimusi teda	- algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool tegevussituatsiooni, nt vahetab vesteldes muljeid oma kogemuste põhjal, esitab tunnetusliku sisuga	- räägib iseendast ja esitab küsimusi täiskasvanu kohta; - kasutab ja mõistab suhtlemisel nalja, narrimist; - püsib teemas, vajadusel	- kasutab dialoogis erinevaid suhtlusstrateegiaid (nt. veenmine, ähvardamine) sõltuvalt suhtluseesmärgist; - valib intonatsiooni ja sõnu olenevalt

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
	<p>hääletugevust sõltuvalt suhtluseesmärgist (teatamine, küsimine jne);</p> <ul style="list-style-type: none"> - kommenteerib enda ja/või kaaslase tegevust 1 – 2 lausungiga; - mõistab teksti, mis on seotud tema kogemuse ja tegevusega; - loeb peast või kordab järele 1 – 2 realist luuletust. 	<p>ümbritsevate asjade kohta;</p> <ul style="list-style-type: none"> - kommenteerib enda ja kaaslaste tegevust 2 – 3 lausungiga; - räägib 2 – 3 lausungiga mõnest hiljuti kogetud emotsionaalsest kogemusest; - jutustab pildiseeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lausungi. 	<p>küsimusi (nt. <i>Miks ta nii tegi?</i>);</p> <ul style="list-style-type: none"> - kasutab rollimängudes erinevat intonatsiooni ja hääletugevust; - kasutab õigesti mõningaid viisakusväljendeid; - kirjeldab täiskasvanu abiga olupilti ja annab edasi pildiseerial kujutatud sündmusi; - annab kuulnud teksti sisu edasi täiskasvanu suunavate küsimuste abil, väljendades end peamiselt üksikute, sidumata lausungitega; - jutustab nähtust, tehtust ja möödunud sündmustest 3 – 5 lausungiga; - loeb peast neljarealisi luuletusi/liisusalme; - mõistab teksti, mis pole otseselt seotud tema kogemustega. 	<p>läheb kaasa teiste algatatud teemamuutustega;</p> <ul style="list-style-type: none"> - annab edasi kuulnud teksti sündmuste järgnevust, põhjusi ja tegelaste käitumist täiskasvanu suunavate küsimuste/korduste abil; - jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausungitega. - jutustades seob lausungeid peamiselt sõnadega <i>ja siis, siis, ja</i>; - suunab kõnega kaaslaste tegevust ja annab sellele hinnanguid. 	<p>kaassuhtlejast (laps, täiskasvanu) ja/või suhtlusolukorrast (kodu, võõras koht);</p> <ul style="list-style-type: none"> - mõistab kaudseid ütlusi (nt. <i>Ruumis on aken lahti</i>. Otsene ütlus: <i>Pane aken kinni!</i> Kaudne ütlus: <i>Mul on jahe.</i>); - jutustab olu- ja tegevuspiltide järgi, kirjeldab tuttavaid esemeid ja nähtusi, andes edasi põhisisu ja detailid; - tuletab mõttelüngaga tekstis iseseisvalt puuduva info; - räägib sellest, mida hakkab tegema (plaanib välikäes tuttavaid tegevusi); - laiendab jutustuses täiskasvanu suunamisel teksti (tuletab eelnevat või järgnevat sündmust, tegevust); - jutustamise ajal parandab ja täpsustab oma teksti.

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
Grammatika	<ul style="list-style-type: none"> - mõistab ja kasutab tuttavas tegevuses ja situatsioonis 3–5 sõnalisi lihtlauseid; - kasutab kõnes õigesti enamikku käändevorme; - kasutab kõnes õigesti tegusõna käskivat kõneviisi (nt <i>Joonista! Istu!</i>); - kasutab kõnes õigesti tegusõna kindla kõneviisi olevikuvorme (nt <i>sõidab, laulavad</i>); - kasutab kõnes õigesti tegusõna ma- ja da-tegevusnime (nt <i>hakkame mängima, ei taha mängida</i>). 	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid, sh koondlauseid; - kasutab kõnes lihtsamaid suhteid väljendavaid rindlauseid (sidesõnad <i>ja, aga</i>); - kasutab kõnes õigesti tegusõna lihtmineviku vorme (nt <i>sõitis, laulsid</i>). 	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid; - kasutab kõnes nud- ja tud- kesksõnu (nt <i>söödud – söönud</i>); - kasutab kõnes omadussõna võrdlusastmeid (<i>suur – suurem – kõige suurem</i>); - kasutab tingivat kõneviisi (<i>mängisin, mängiksin</i>); - ühildab sõnu arvus (<i>karud söövad</i>) ja käändes (<i>ilusale lillele; punase palliga</i>); - kasutab kõnes õigesti enamiku nimisõna käändevorme mitmuses (<i>ilusatel lilledel</i>). 	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab õigesti saava ja rajava käände vorme (<i>saab lauljaks, jookseb kivini</i>); - märkab grammatikavigu täiskasvanu kõnes (nt <i>lugeb p.o. loeb</i>) ning osutab neile; - kasutab kõnes enamasti õigesti umbisikulist tegumoodi (<i>loetakse, pesti</i>). 	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab kõnes kõiki käändevorme ainsuses ja mitmuses, sh harvaesinevaid (nt. olev kääne: <i>arstina</i>); - kasutab kõnes käändevorme harva esinevates funktsioonides (nt kohakäänded ajasuhete väljendamiseks: <i>hommikust õhtuni</i>); - kasutab kõnes õigesti osastava ja sisseütleva käände erinevaid lõpuvariante (nt <i>palju linde, konni</i>); - kasutab kõnes enamasti õigesti laadivahelduslikke sõnu (<i>poeb – pugema, siga – sead</i>); - kasutab õigesti põimlauseid, mis väljendavad põhjust (<i>..., sest...</i>), tingimust (<i>kui..., siis</i>), eesmärki (<i>..., et ...</i>).
Sõnavara	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab nimisõnu, mis väljendavad tajutavaid objekte, nähtusi; - kasutab tegusõnu, mis väljendavad nähtusi, millega ta on ise kokku 	<ul style="list-style-type: none"> - mõistab ja kasutab kõnes nii üld- kui ka liiginimetusi (nt <i>kuusk, kask – puud</i>); - kasutab kõnes objektide osade/detailide nimetusi; 	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab kõnes mõningaid vastandsõnu (nt <i>lühike – pikk</i>); - kasutab kõnes mõningaid iseloomuomadusi ja hinnangut väljendavaid 	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid mäarsõnu - <i>eile, täna, homme</i>; - kasutab kõnes mõningaid samatähenduslikke sõnu 	<ul style="list-style-type: none"> - selgitab kuulnud kujundlike väljendite (<i>tuul ulub, kevad koputab aknale</i>) tähendust oma sõnadega ja/või toob enda kogemusega seotud

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
	<p>puutunud; - kasutab kõnes värvust, suurust jt hästi tajutavaid tunnuseid tähistavaid omadussõnu; - kasutab kõnes mõningaid üldnimetusi (nt <i>lapsed, riided</i>).</p>	<p>- kasutab kõnes mõningaid liitsõnu (<i>tutt müts, kelgumägi</i>) ja tuletisi (<i>täpiline, laulja</i>).</p>	<p>omadussõnu (nt <i>arg, kaval, igav</i>); - kasutab kõnes aega väljendavaid nimisõnu - <i>hommik, päev, õhtu, öö</i>; - moodustab vajadusel sõnu uudsete või võõraste objektide, nähtuste või tegevuste tähistamiseks (nt <i>tikkudest maja – tikumaja</i>).</p>	<p>(nt <i>jookseb, lippab</i>); - mõistab samatüveliste sõnade tähenduste erinevust (<i>joonistaja, joonistus, jooneline</i>); - kasutab õigesti sihilisi ja sihituid tegusõnu (nt <i>veereb – veeretab; sõidab – sõidutab</i>); - nimetab ühe õpitud kategooria piires vähemalt kaks sõna (nt <i>lilled: tulp, roos</i>).</p>	<p>näiteid; - kasutab kõnes mõningaid abstraktsete (s.o. mittekogetava vastega) tähendustega sõnu (nt tundeid, vaimset tegevust tähistavaid sõnu – <i>mõtlen, arvan, julge, lahke</i>); - kasutab kõnes inimesi ja inimese tegevust iseloomustavaid sõnu; - liidab ja tuletab analoogia alusel tuttavas kontekstis keelenormi järgides sõnu; - kasutab õigesti aja- ja ruumisuhteid väljendavaid sõnu (nt <i>vahel, kohal, otsas, varem, hiljem, enne, pärast</i>); - mõistab abstraktseid üldnimetusi õpitud valdkondades (nt <i>sõidukid, elusolendid, tähtpäevad, kehaosad</i>).</p>
Häälda- mine	<p>- kasutab kõnes tuttavaid 1-2 silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris; - hääldab õigesti enamikku häälikuid (erandid võivad olla <i>r, s, k, õ, ü</i>)</p>	<p>- kasutab oma kõnes tuttavaid 2-3 silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris; - hääldab sõnades õigesti lihtsamatest häälikutest</p>	<p>- hääldab õigesti kõiki emakeelseid häälikuid; - hääldab õigesti 3-4 silbilisi tuttava tähendusega sõnu; - hääldab õigesti kõiki</p>	<p>- kordab järele ja hääldab ise õigesti kõiki emakeele häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu.</p>	<p>- kordab õigesti järele tähenduselt võõraid sõnu; - hääldab õigesti võõrhäälikuid (<i>f, š</i>) tuttavates sõnades (nt <i>Fanta, šokolaad</i>).</p>

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
		koosnevaid konsonantühendeid (nt <i>-nt, -lt, -mp</i> jne).	häälikuühendeid 1-2 silbilistes tuttava tähendustega sõnades; - hääldab õigesti sageli kasutatavaid võõrsõnu (nt <i>taburet, banaan, diivan</i>).		
Kirjalik kõne	- vaatab üksi ja koos täiskasvanuga pildiraamatuid: keerab lehte, osutab pildile ning kommenteerib pilte; - kuulab sisult ja vormilt jõukohaseid ettelõetud tekste; - eristab kuulmise järgi tuttavaid häälikuliselt sarnaseid sõnu üksteisest (nt <i>tass – kass, pall – sall, tuba – tupp</i>), osutades pildile või objektile.	- tunneb täiskasvanu häälimise või rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas; - tunneb ära ja nimetab üksikuid tähti; - matkib lugemist ja kirjutamist, kritseldades kriidi või pliiatsiga.	- tunneb kuulates ära iseseisvalt sõna häälikute reas ja sõnades (v.a. häälikuühendites); - kuulab ettelugemist, olles seejuures aktiivne (osutab pildile, küsib, parandab ettelugejat tuttava teksti puhul); - kirjutab õigesti üksikuid sõnu (nt oma nime).	- häälib täiskasvanu abiga (järelle korrates, abivahendeid kasutades) 1-2 silbilisi sulghäälikuta ja häälikuühendita sõnu; - määrab hääliku asukoha (alguses, lõpus, keskel) häälikuühendita sõnas; - kordab täiskasvanu eeskujul eri vältes kahest sõnast koosnevaid ridu (nt <i>koli – kolli (III v), koli – kolli (II v), koli – kooli (III v); koli – kooli (II v)</i>); - loeb üksikuid sõnu kindlas situatsioonis (nt <i>poe- ja tänavanimed, sildid</i>).	- nimetab ja kirjutab enamikku tähti; - veerib 1 – 2 silbilisi sõnu kokku, pikemaid sõnu loeb aimamisi (järgneva kontrollita) ja eksib sageli; - häälib õigesti 1-2 silbilisi ka sulghäälikuid sisaldavaid häälikuühendita sõnu; - kirjutades märgib õigesti 1-2 silbiliste häälikuühenditeta sõnade häälikstruktuuri (nt <i>lähem koli</i>); - eristab häälikuühenditeta sõnas kuulmise järgi teistest pikemat häälikut; - jagab kuulnud lause sõnadeks, kasutades sõnade arvu määramiseks abivahendeid; - muudab täiskasvanu eeskujul sõna vältestruktuuri (nt <i>koll –</i>

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
					<i>kool; linna (III v) – lina; tibu – tippu);</i> - tunneb ära luuletuse ja muinasjutu kui kirjandusžanri.

5.3. Matemaatika

5.3.1. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
- näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

5.3.2. Valdkonna matemaatika sisu:

- hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- suurused ja mõõtmine;
- geomeetrilised kujundid.
- Orienteerumine ajas
- Orienteerumine ruumis
- Loogiline mõtlemine

5.3.3. Õppe- ja kasvatustegevust kavandades ja korraldades:

- suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;

- seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
- suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
- toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

5.3.4. Lapse arengu eeldatavad tulemused valdkonnas matemaatika:

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
Hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine	<ul style="list-style-type: none"> - loendab 3 piires; - eristab ja oskab nimetada (üks ja palju); - rühmitab esemeid ühe sarnase tunnuse alusel (värvus, suurus, kuju, materjal); - vastab küsimusele: <i>Mitu on?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - loendab 5 piires ja tunneb arvude rida 5ni; - oskab moodustada sarnaste tunnuste alusel erinevaid hulkasid. (tüdrukud/poisid, koerad/kassid, jne); - oskab aru saada, kas nimetatud ese kuulub/ ei kuulu antud hulka; - teab järgarve 1-5, sõnastab tulemuse (mitmes?). 	<ul style="list-style-type: none"> - loendab 8 piires ja tunneb arvude rida vähemalt 5ni; - oskab moodustada (kindla tunnuse/tunnuste) põhjal hulkasid ja neid võrrelda (rohkem kui, vähem kui, võrdselt); - tutvub arvudega 10ni; - teab järgarve 6-10. 	<ul style="list-style-type: none"> - loendab 12 piires ja tunneb arvude rida vähemalt 12ni; - oskab nimetada arvule eelnevat/ järgnevat arvu; - nimetab kahe arvu vahelist arvu; - tunneb numbrimärke; - võrdleb arve (on suurem kui, on väiksem kui); - liidab/ lahutab hulkadega; - vastab küsimusele: <i>Mitme võrra rohkem? Vähem?</i>; - teab järgarve kuni 12ni. 	<ul style="list-style-type: none"> - mõtestab arvude rida 15ni; - oskab koostada matemaatilisi jutukesti kahe etteantud hulga järgi; - liidab/ lahutab 10ne piires, tunneb ja kasutab sümboleid (-, =); - võrdleb hulki, teab ja kasutab märke: =, <, >; - teab paaris- ja paarituid arve.
Suurused ja mõõtmine	<ul style="list-style-type: none"> - näeb ja leiab esemete erinevusi (suur – väike); - sobitab erinevaid materjale ja esemeid. 	<ul style="list-style-type: none"> - võrdleb kahte eset suuruse, pikkuse, laiuse järgi ning kasutab mõisteid: suurem-väiksem, pikem-lühem, laiem-kitsam. 	<ul style="list-style-type: none"> - järjestab esemeid kolme suuruse: pikkuse, laiuse, kõrguse alusel ja kasutab mõisteid; - kirjeldab üht eset teise suhtes: väiksem, suurem, ühesuurused; lühem, pikem, ühepikkused; 	<ul style="list-style-type: none"> - teab mõisteid raske, kerge; - hindab kaugust silma järgi; - mõõdab pikkust, laiust, kõrgust kokkulepitud mõõtevahendiga (klaas, tops jne.), võrdleb 	<ul style="list-style-type: none"> - järjestab kuni 10 eset suuruse järgi; - mõõdab pikkust, raskust ja vedelikku kokkulepitud mõõtevahendiga; - teab igapäevaelus kasutatavaid pikkus-, massi- ja mahumõõte ning

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
			kitsam, laiem, ühelaiused; kõrgem, madalam, ühekõrgused.	tulemust; - järjestab raskuse ja paksuse järgi; - järjestab kuni 5 eset suurustunnuse (pikkus, kõrgus, paksus, raskus, laius) järgi; - leiab vaadeldavast objektiga võrdse, suurema, väiksema ja kontrollib objekte kõrvutades.	mõõtevahendeid; - teab Eesti rahaühikuid; - oskab kasutada joonlauda; - järjestab kiiruseid, värvitoone (hele-tume), helisid, lõhnu, maitseid (magus-soolane), omadusi (kare-sile, soe-külm).
Geomeet- rilised kujudid	- eristab ümmargusi ja kandilisi esemeid (vaatluse ja tunnetuskogemuslikul teel); - leiab samasuguse kujundi peale-, kõrvuti- või sisseasetamise teel; - eristab ümmargusi/kandilisi esemeid kompimise ja veeretamisega.	- eristab kolmnurka, nelinurka, ringi ning leiab sarnaseid esemeid ümbritsevast keskkonnast; - teab mõisteid ümmargune, kandiline; - koostab lihtsa mustrirea.	- eristab ruutu ja ristkülikut ning iseloomustab erinevusi; - võrdleb kahte antud kujundit omavahel (nurdade olemasolu, arv, värvus, suurus jne); - leiab piltidelt erinevaid kujundeid.	- leiab erinevate kujundite seast erinevaid kolmnurki ja nelinurki; - leiab kirjelduse järgi kujundi; -koostab mustreid, laob pilte kujunditest; - rühmitab kujundeid vormi, suuruse, värvuse jm järgi.	- eristab ruumilisi kujundeid tasapinnalistest kujunditest ja võrdleb neid; - tõmbab sirgjooni; - laob kujundeid mälu või kirjelduse järgi (muster, pilt); - kirjeldab, millest sõltub kujundi vorm (nurdade arvust, kujust, külgede pikkusest); Ei sõltu aga materjalist, värvusest ja suurusest.
Orienteer- umine ajas	- tunneb mõisteid öö/päev; - osutab nimetamise korral suve ja talve tegevustega piltidele.	- leiab aastaegadele iseloomulikke tunnuseid; - eristab hommikut ja õhtut ning kirjeldab tegevusi; - teab mõisteid kiiresti ja aeglaselt.	- eristab ööpäeva osi hommik- päev- õhtu- öö, kirjeldab tegevusi; - kirjeldab tegevusi eile- täna- homme; - teab nädalapäevi.	- kirjeldab tegevusi erinevatel nädalapäevadel, teab nädalapäevade järjestikuseid nimetusi; - teab mõne kuu nime; - teab aastaegade	- teab kuude nimetusi, enda sünnikuud ja kuupäeva; - teab oma päevakava; - määrab kellaega täis- ja pooltundides;

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
				järgnevust ja tunnuseid; - teab mõisteid: kohe, varsti, hiljem, kiiresti, aeglaselt.	- kasutab õigesti sõnu: enne, praegu, hiljem, varem jm.
Orienteerumine ruumis	- laps uurib, õpetaja juhendamisel, esemete liikumist ruumis; - laps tajub ja kordab esemete ruumilist paigutust täiskasvanu matkimise teel; - asetab esemeid sisse, peale; - orienteerub oma kehal ja näitab, mis asub ülal-all, ees- taga, osutab ka oma kehaosadele (pea, käed, jalad).	- suudab määrata oma asukohta (ees/taga, sees, peal/all); - oskab paigutada esemeid vastavalt õpetaja juhendamisele (ette/taha, peale alla); - tutvub mõistetega parem/vasak; - teab mõisteid siin ja seal.	- nimetab inimese või eseme asukoha teise inimese või eseme suhtes, kasutades õigesti sõnu üleval/all, ees/taga, sees/väljas ja keskel; - oskab kirjeldada enda asukohta ruumis.	- orienteerub ruumis (õues) juhendite järgi.	- orienteerub tasapinnal; - leiab etteantud punkti juhendamise abil ruumis ja õues.
Loogiline mõtlemine		- on võimeline looma, õpetaja juhendamisel, sisemisi aktiivseid kujutluspilte; - osalevad õpetaja poolt loodud mõtestatud tegevustes.	- näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes; - osaleb mõtestatud tegevustes, tajub põhjuseid ja mõistab tagajärgi.	- oskab edasi anda lihtsat kuid loogiliselt korduvat mustrite jada. (/,*,+, /,*,.+ jne.); - oskab kokku panna eakohaseid puslesid; - tutvub lastele mõeldud lihtsamate sudoku mängudega.	- oskab edasi anda keerukamaid, korduvaid mustreid, kasutades erinevaid korduvaid värve ja kujundeid; - oskab kokku panna eakohaseid keerukamaid puslesid; - tutvub keerukamate sudokudega lastele (värvid, kujundid, numbrid); - oskab leida õigeid

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
					lahendusi, vastuseid keerukamatele mõtlemisega seotud küsimustele (põõsa tagant on näha 6 kõrva, mitu jänest seal on jne...); -oskab moodustada kujundeid, kasut. tangram kujundeid+pilte.

5.4. Kunst

5.4.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
- kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

5.4.2. Valdkonna kunst sisu:

- kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
- tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

5.4.3. Õppe- ja kasvatustegevust kavandamisel ja korraldamisel:

- antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;
- suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
- kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
- arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid

tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;

- julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
- viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
- suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töösse tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

5.4.4. Lapse arengu eeldatavad tulemused valdkonnas kunst:

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
Kujutamine ja väljendamine	- tunneb rõõmu kunstitegevuses osalemisest; - märkab enda ümber erinevaid objekte; - saab aru, et pliiats ja värv jätab paberile jälje; - väljendab end kritseldades ja kujundid on osaliselt äratuntavad.	- leiab ümbritsevas juhendamise toel sinise, kollase, punase ja roheline värvi; - leiab kritselduste hulgast nime(tuse) andmist või loo jutustamist väärivaid kujundeid; - jutustab oma piltides nii tuttavatest asjadest ja kogetud sündmustest kui ka oma fantaasiatest.	- kujutab natuurist inspireeritud asju, objekte jne isikupäraste sümbolitega, mis olemuselt täienevad ja muutuvad keerukamaks; - kasutab emotsioonide, nähtuste, esemete jne kujutamiseks värvitoone oma tunnetest lähtuvalt; - valib mõtte teostamiseks sobivaimana tunduvad vahendid.	- püsib töös valitud teemas seda isikupäraselt tõlgendades; - jutustab temaatilistes töödes tegelaste tegevusest, omavahelistest suhetest ning tegevusajast ja –kohast; - võrdleb heledamaid ja tumedamaid värvitoone ning tunneb sinist, kollast, punast, rohelist, valget, musta, pruuni ja roosat.	- kasutab loovalt geomeetrilisi kujundeid ja nende kombinatsioone keerukamate objektide ülesehitamiseks; - rõhutab kõige tähtsat oma töös värvi, suuruse või asukoha valikuga; - tunneb ümbritsevas esinevaid värve ja nimetab erinevaid värvitoone (hallikas, taevasinine jne); - väljendab kunstitegevustes oma fantaasiad ja meeleolusid.
Kujundamine	- suunamise ja juhendamise toel kaunistab (täppidega, joontega) ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid (nt lillepotti,	- kujundab õpetajaga koos pildi või kaardi vms sündmuse meeleoluga sobivate motiividega.	- valib kaunistusmotiivi ja kannab juhendamisel šabloonil või templi abil selle omavalitud kohale esemel (kruusil, taldrikul,	- selgitab omavalmistatud (voolitud, volditud, meisterdatud) esemete otstarvet ja nimetab koha, kuhu see sobib;	- märkab mustri rütmi ja suudab seda jätkata; - kujundab kaunistusmotiivi või mustri, arvestades

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
	paberit, taskurätti, papptaldrikut, palli, sokki, plastiliinist plaati, kivi jne).		pluusil jne).	- koostab elementidest lihtsa kordumisskeemiga mustririba eseme äärisel kaunistamiseks (tass, papptaldrik jne).	kaunistatavat eset; - aitab kujundada tähtpäevaga seotud peolaua ja ruumi.
Joonistamine	- suudab pliiatsit käes hoida; - joonistab spontaanselt, kritseldades; - tekitab iseseisvalt jämedate joonistusmaterjalidega (rasvakriitidega, pehmete pliiatsitega jne) erinevaid jälgi (täppe ning vertikaalseid, horisontaalseid, sirgeid, lainelisi, katkendlikke ja spiraalseid jooni), püsides paberi piirides; - huvitub tegevuse protsessist ja töövahendite kasutamisest.	- kritseldused lähevad üle lihtsateks vormideks, milleks on erinevad geomeetrilised kujundid, nagu ringi, ruutu, ovaali, ristkülikut meenutavaid kujundeid; - oskab kujutada inimest (ring ja neli sirgjoont – peajalgseid); - õpib tõmbama kaarjaid jooni ja kindla suunaga jooni; - ühendab joonistuses omavahel lihtsaid kujundeid.	- joonistab ja värvib pindu värvi- ja viltpliiatsitega, kriitide ja söega, muutes joonte tihedust; - oskab oma tööd joonistamise ajal kinni hoida; - hakkab lõpetama kritselduse perioodi, õpib sujuvalt kritseldustelt üle minema lihtsate vormide loomisele.	- käsitleb pliiatseid õigesti, kasutab joonistusvahendeid liigse survega, ranne liigub vabalt; - jooni ja kujundeid ühendades joonistab sümbolitega, mis täiendavad ja muudavad pildi keerukamaks; - joonistab ümarvorme ning tõmbab sellest erineva suuna ja pikkusega jooni; - oskab loovalt ja fantaasiarikkalt joonistada.	- kasutab soovi korral koos erinevaid joonistusvahendeid nende olemusest lähtuvalt; - värvib enda joonistatud või värviraamatu kujundeid, varieerides käe liikumise suunda; - sobitab pindu kattes heledaid ja tumedaid, peeni ja jämedaid jooni, ühendab joonistuses omavahel lihtsaid kujundeid; - oskab kujutada elusolendite mitmesuguseid kehaasendeid ja liigutusi; - suudab kujutada esemeid mälu, natuuri, sõnalise kirjelduse ja fantaasia järgi.
Maalimine	- suudab pintslit käes hoida; - kasutab näpuvärve (sõrmedega ja kogu käega);	- tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe ning katab pindu; - loputab pintslit, kui talle seda meelde tuletada;	- kinnistub põhivärvide tundmine; - tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe ning katab pindu;	- kasutab silmamõõtu ja paberilehel orienteerumise oskust; - käsitleb pintsleid õigesti, ranne liigub vabalt;	- segab värve uute toonide saamiseks; - kasutab töös eri jämedusega pintsleid; - väldib värvide

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
	- vajutab templiga paberile jäljendeid, kattes templi iseseisvalt värviga.	- kasutab värve emotsionaalselt ja huviga.	- oskab kasutada kahte erineva suurusega pintslit.	- maalib enamasti spontaanselt; - õpib tundma vesivärvide olemust- üksteise sisse sulades tekivad uued toonid ning huvitavad kujundid.	määrdumist, õpib loputama pintslit meeldetuletusega; - kasutab töös pintslit erinevalt (pintslit otsa ja külge), õpib pintslivajutusi tegema pintslit külgedega.
Voolimine	- suudab voolida mõlema käega; - oskab mudida ja tükeldada voolimismaterjali; - oskab väikseid tükikesi uuesti kokku liita; - oskab õpetajat jäljendades muljuda ja näpistada voolimismaterjali; - teeb sõrme või pulgaga pehmesse voolimismaterjali jäljendeid.	- oskab käte ja sõrmedega teha voolimismaterjalile erinevaid kujundeid, venitada ning materjalile vajutada sõrmedega auke; - oskab peopesade vahel piki- ja ringliigutustega veeretada voolimismaterjali; - oskab muljuda, näpistada, rullida ja veeretada voolimismaterjali; - oskab vajutada tükikesi alusele kinni ja aluselt uuesti lahti võtta.	- õõnestab ümarvorme süvendit pöidlaga vajutades; - muudab voolimismaterjali kuju neid pigistades ja venitades; - nii ümar- kui ka piklikke vorme töödeldes loob soovitud esemeid; - ühendab voolitud detaile omavahel; - oskab sõrmega või pulgaga pehmesse voolimismaterjali jäljendeid teha.	- oskab natuuri järgi esemeid voolida, neid kaunistada; - oskab keerulise kujuga esemesis voolida; - oskab voolida kahest, kolmest või enamast esemest koosnevaid kompositsioone alusele; - oskab voolida mälu, kujutluse ja natuuri järgi; - ilmestab voolitud esemeid mustrite ja detailidega – ehisvoolimine.	- kasutab iseseisvalt tuttavaid voolimismaterjale, arvestades nende eripära; - valmistab õpetajaga koos uusi voolimissegusid; - niisutab voolingute ühenduskohti esemete tugevdamiseks; - oskab voolida inimfiguuri, jälgib osade suurust ja vahekordi, kehaosade paigutust ja proportsioone; - oskab teostada süžeeilisi voolinguid.
Meisterdamine	- kortsutab iseseisvalt pehmet paberit ning rebib paberist suuremaid tükke; - puistab liimisele pinnale väikesi objekte.	- katab aluspinna liimiga, puistab sellele erinevaid objekte ja liimib kujundeid; - laob ja paigutab kujundeid alusele, kortsutab pehmet paberit;	- lükib paelale, traadile vms auguga esemeid; - lõikab paberit joone järgi, hoides kääre õigesti; - oskab lihtsamaid voltimisvõtteid; - valib meelepärased	- saab hakkama keerukamate kujundite lõikamisega paberist; - saab hakkama lihtsamate punumise ja põimimise võtetega; - oskab rebida lihtsamaid	- kujundab või täiendab oma tööd, kleepides sellele erinevast materjalist tükke, objekte jne.; - valib eri materjalide liitmiseks ühendusviiside seast oma mõtte

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
		- kasutab iseseisvalt liimi; - rebib ja lõikab paberist ribasid ja kujundeid ning kleebib need sõltuvalt töö olemusest, katab aluspinna liimiga.	meisterdamisvahendid (looduslikku ja tehismaterjali, paberit jms) ning neid omavahel ühendades või materjale kombineerides loob oma töö.	kujundeid; - oskab meisterdada looduslikust materjalist ja taaskasutusmaterjalist lihtsamaid objekte (esemeid); - tutvub lihtsamate voltimisvõtetega.	teostamiseks sobivamad või leiab oma võtted; - valmistab lihtsa mänguasja täiskasvanu tegevust matkides; - suudab hakkama saada lihtsamate voltimisvõtetega; - suudab rebida paberist väikesi tükikesi, ribasid ja suuremaid ümmargusi vorme.
Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist	- näitab teistele oma tööd kui kunstiteost ja räägib sellest.	- vaatleb pilte, näidistoid ja raamatuillustratsioone ning vastab küsimustele.	- jutustab küsimuste toel, mida ta on oma töödes kujutanud ning nimetab mis materjale ta on oma töös kasutanud.	- fantaseerib ja jutustab teose juurde ka oma loo: mis juhtus enne, mis juhtub pärast suhtub heasoovlikult kaaslaste töödese; - vaatleb omal algatusel raamatuillustratsioone ja kunstitoid ning esitab nende kohta küsimusi ja avaldab arvamust.	- märkab teoseid või ümbruses leiduvaid objekte vaadeldes ning kirjeldades detaile ja värve ning tajub meeleolu; - kasutab raamatuillustratsioone, fotosid ja kunstiteoseid (sh skulptuure) oma töö lähtealusena, luues oma vaba ja isikupärase variandi.

5.5. Muusika

5.5.1. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;

- suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

5.5.2. Valdkonna muusika sisu:

- laulmine;
- muusika kuulamine;
- muusikalis-rütmiline liikumine;
- pillimäng.

5.5.3. Õppe- ja kasvatustegevust kavandamisel ja korraldamisel:

- on esikohal emotsionaalne ja aktiivne musikaalne tegevus;
- kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis – loomingulisi võimeid, kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades, nagu „Keel ja kõne”, „Kunst” jne; muusika on igapäevaelu osa nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- muusikapalade (laulude, muusika kuulamise palade, tantsude ja mängude, pillilugude) valikul arvestatakse laste huve ning ea- ja jõukohasust.

5.5.4. Lapse arengu eeldatavad tulemused valdkonnas muusika:

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
Muusika kuulamine	- tunneb rõõmu kuulatavast laulust ja muusikapalast; - plaksutab muusika rütmis kaasa.	- reageerib emotsionaalselt muusika iseloomule: plaksutab, kõigutab keha muusika rütmis.	- laps tunneb õpitud laule ilma sõnadeta – mängituna; - iseloomustab muusikat väljenditega: lõbus – nukker, tugev – õrn; - väljendab emotsionaalseid meeleolusid liigutuste ja liikumisega.	- laps tunneb ära lihtsamad žanrid: marss, polka (tants), hällilaul, rahvalaul; - tunneb ära õpitud laulud, kuulates meloodiat ja sõnu; - tunneb kõla järgi eesti rahvapille.	- laps eristab lihtsamaid muusikazhanre: polka, marss, valss, regilaul, hällilaul; - teab mõisteid: helilooja, dirigent, solist; laulu- ja tantsupidu; - kasutab muusika iseloomustamisel eakohast sõnavara.

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
Laulmine	- kuulab ja jälgib õpetaja laulu; - püüab õpetajaga üksikuid silpe ja sõnu kaasa laulda.	- laps püüab õpetajaga ja rühmaga koos kaasa laulda üksikuid sõnu, laululõike, lihtsamaid laule.	- laulab kaasa ühtlases tempos; - laulab peast lihtsamaid rahva- ja lastelaule.	- laps laulab koos rühmaga samas tempos loomuliku häälega; - oskab peast laulda õpitud laule.	- laps laulab vabalt, ilmekalt, aeglustades, kiirendades, peab välja pause; - laulab üksi ja koos rühmaga laule peast.
Muusikalis-rütmiline liikumine	- liigub vastavalt muusika iseloomule: kõnd – jooks; - sooritab koos õpetajaga lihtsaid liikumisi (paigaltammumine, keerutamine, koosjalu hüplemine, lehvitamine, kükitamine).	- laps väljendab muusika meeleolu loova liikumise kaudu kasutades tantsuelemente: kõnd, jooks, liikumine ringjoonel, keerutab paarilisega, koputab kahe jalaga vahelduvalt.	- väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu (loovliikumine); - kasutab tantsus eakohaseid tantsuelemente (põlvetooste, kõnd, jooks, liikumine hanereas ja ringjoonel).	- laps kasutab tantsimisel hüpaksammu, külggaloppi, liigub hanereas, liigub ringis üksi ja paarilisega; - reageerib muusika tempo ja dünaamika muutustele; - oskab eesti rahvamänge ja -tantse (2-3 mängu).	- laps orienteerub ruumis: kõnd ringis, kõnd läbisegamini, suuna muutus; - käärhüpped, külggalopp ja hüpaksamm; - väljendab end loova liikumise kaudu; - reageerib muusikatempo, dünaamika muutusele;
Pillimäng	- kasutab laulmisel kehapilli: plaksutab, patsutab rütmi kaasa; - mängib kõristiga.	- mängib kaasa rütmi kehapillil, kõlapulkadel, trummil ning oskab kasutada marakaid ja kuljuseid.	- laps mängib rütmipille (kõlakarp, kastanjetid, trumm, kuljused); - eristab kuulates neid tämbri järgi.	- mängib ja tunneb kuulates tämbri järgi ära õpitud rütmipille; - mängib meloodiapillidel lihtsamaid <i>ostinato</i> rütme kaasa. - osaleb ansamblimängus.	- laps mängib meloodia- ja rütmipillidel; - mängib lihtsamaid <i>ostinato</i> rütme kaasa; - osaleb pilliansamblis; - mängib looduslike pillidega.

5.6. Liikumine

5.6.1. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- tahab liikuda ja tunneb liikumisust rõõmu;
- suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- mõistab kehalise aktiivsuse olulisest inimese tervisele;
- järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

5.6.2. Valdkonna liikumine sisu:

- kehalise kasvatusalaste teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
- põhiliikumised;
- liikumismängud;
- erinevad spordialad;
- tants ja rütmika.

5.6.3. Õppe- ja kasvatustegevust kavandamisel ja korraldamisel:

- arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, paindumus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
- peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
- suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
- mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordineerimise, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

5.6.4. Lapse arengu eeldatavad tulemused valdkonnas liikumine:

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
Liikumine	- liigub vabalt, valitseb edaspidi ja tagurpidi liikudes oma keha;	- kõnnib ja jookseb kooskõlastatud käte ja jalgade liikumisega, kõnnib tasakaalupingil;	- valitseb oma liigutusi koordineerimise ja tasakaalu nõudvate harjutuste täitmisel;	- kõnnib ja jookseb erineva tempoga, jookseb vähemalt üle 30 cm takistuse;	- on kehaliselt aktiivne, suudab valitseda oma liigutusi ja liikumist erinevates mängudes ja

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
	<ul style="list-style-type: none"> - kõnnib abiga trepist üles ja alla; - viskab täiskasvanule palli, lööb seisvat palli jalaga, - sulghüpleb paigal, - teeb täiskasvanu abiga kukerpalli; - paigutab ümber esemeid täiskasvanu juhendamisel; - kükitab toe abil; - roomab koordineeritult käte ja jalgade abil; - leiab (näitab) pildilt talle tuttavaid sportlikke tegevusi. 	<ul style="list-style-type: none"> - sulghüpleb paigal ja edasi liikumisel; - ronib varbseinal vahelduva sammuga; - viskab ja püüab palli; - viskab kaugust parema ja vasaku käega, viskab täpsust; - sooritab paigalt kaugushüpet; - sooritab käte- ja kereharjutusi erinevatest lähteasenditest; - kükitab ilma toeta; - jookseb järjest mõni minut; - teab, et on sportlased, kes trennivad ja võistlevad. 	<ul style="list-style-type: none"> - kõnnib kikivarvul ja pingil; - hüppab kohapeal, edasi liikudes ja üle madala nõöri; - seisab ja hüppab ühel jalal, hüpleb harki-kokku; - pörgatab ja püüab palli; - kõnnib iseseisvalt trepist alla, - jookseb järjest vähemalt 3 minutit, - jookseb süstikjooksu; - ronib varbseinal vahelduva sammuga üles ja teiselt poolt alla; - nimetab erinevaid spordialasid. 	<ul style="list-style-type: none"> - ronib varbseinal vahelduva sammuga üleminekuga teisele redelile; - püüab palli, viskab ja pörgatab; - hüppab kaugust hoojooksult ja paigalt; - hüpleb hüpitsaga; - käte-, jalgade- ja kereharjutused erinevatest lähteasenditest, erineva jõu kasutamise, tempo ja kiirusega; - teab, et on individuaalsed ja meeskondlikud spordialad, nimetab neid. 	<ul style="list-style-type: none"> tegevustes nii ruumis, maastikul kui ka tänaval; - suudab säilitada tasakaalu staatilistes asendites ja liikumisel, kontrollib oma kehaasendit (rühti) kõndimisel, istumisel ja seismisel; - oskab käsitseda spordi- ja mänguvahendeid: pall, hüpits, rõngas; - kasutab lihtsaid tantsusamme tantsides üksi, paarilisega ja rühmas; - liigub ja liikleb ohutusnõudeid arvestades, sõidab jalgrattaga, lükkab tõukeratast; - hoiab rütmi liikumisel ja mängimisel, kooskõlastab oma liikumisi (liigutusi) kaaslaste omadega, kohandab oma liikumiste-liigutuste rütmi etteantud

Teemad	1,5-3 aastane laps	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
					rütmiga; - nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

6. Lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas korraldus

- lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga;
- lapse arengu tabel, mida täidetakse õppeaasta teisel poolel, on aluseks lapse arengu analüüsimisel;
- lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavad tulemused;
- lapse arengut analüüsitakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi;
- lasteaia pedagoogiline nõukogu otsustab, milliseid meetodeid kasutada lapse arengu hindamisel. Rühmaõpetajad tutvustavad lapsevanemale lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust;
- vähemalt üks kord õppeaastas viivad õpetajad lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga läbi arenguveestluse, mis:
 - annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest (aluseks Lapse arengu tabel ja Lapse arengumapp);
 - selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes;
- koostatakse iga lapse kohta Lapse arengumapp, mida täiendatakse pidevalt kuni laps lõpetab või lahkub lasteaiaast.
- lapse arengu hindamise ja arenguveestluse tulemus dokumenteeritakse „Isikuandmete kaitse seaduses” sätestatud tingimustel.

7. Erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted, sealhulgas korraldus

- Erivajadusega laps on laps, kelle võimetest, tervises seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid) ja rühma tegevuskavas.
- Erivajadusega lapse arengu toetamine on meeskonnatöö.
- Õpetajad selgitavad välja oma rühmas erivajadustega laste olemasolu laste arengut ja käitumist jälgides.
- Igapäevaselt osalevad erivajadusega lapsed tegevustes oma võimete kohaselt.
- Vastavalt erivajadusele teevad rühmaõpetajad lastega individuaalset tööd vähemalt kord nädalas ning tihedat koostööd lapsevanemaga.
- Mitte-eesti kodukeelega lapsed omandavad eesti keele igapäevaste tegevuste kaudu.
- Logopeed selgitab välja kord õppeaastas kõneravi vajavad lapsed ning annab soovitusi, kuidas lapsega edasi toimida ja nõustab lapsevanemaid.
- Andekate laste arendamiseks kasutavad õpetajad lapse arendamiseks õppekava järgmist raskusastet, valides lapsele õppetegevuseks jõukohast ja huvipakkuvat materjali. Õpetajad teavitavad lapsevanemaid lapse võimetest ja suutlikkusest ning annavad nõu mil viisil annet edasi arendada.
- Koolipikenduse küsimustes nõustavad rühmaõpetajad lapsevanemat. Vastavalt Tallinna Haridusameti nõustamiskomisjoni otsusele saavad lapsed vajadusel aastast koolipikendust.

8. Lapsevanematega koostöö põhimõtted, sealhulgas korraldus

- Lasteasutuse õpetajad teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.
- Õpetajad teavitavad regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest. Õpetajad loovad lapsevanemale võimalused saada tuge ning nõu õppe- ja kasvatusküsimustes.
- Koostöö korraldus:
 - Koosolekud – rühma koosolekud viiakse läbi kaks korda õppeaastas.
 - Hoolekogu koosolek – viiakse läbi vähemalt neli korda õppeaastas.
 - Uutele vanematele infotund – viiakse läbi augustis.
 - Arenguvestlused – viiakse läbi üks kord õppeaastas kevadel (märts – mai).
 - Individuaalsed vestlused – vastavalt vajadusele ja tekkinud probleemidele.
 - Igapäevane infovahetus – vestlused hommikuti last tuues ja õhtuti last viies.
 - Rühmasisesed üritused – temaatilised üritused ja väljasõidud.
 - Lasteaia ühisüritused – tulenevad lasteaia ürituste kavast ning on seotud rahvakalendri ja lasteaia traditsioonidega.
 - Info teadetetahvlil – tulevad üritused, huviringid, rühma info, nädala tegevuskava.
 - Veebipõhine infovahetus – e-kirjad infoga, lasteaia koduleht.
 - Rahulolu küsitlused – viiakse läbi üks kord aastas kevadel.

9. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

9.1. Pirita Lasteaia õppekava on lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mida vajadusel uuendatakse ja täiendatakse .

9.2. Õppekava muudetakse seoses muudatustega haridusalases seadusandluses.

9.3. Õppekava uuendamisel võetakse aluseks lasteaia sisehindamise tulemused.

9.4. Õppekava uuendamise ja täiendamise võtab päevakorda pedagoogiline nõukogu ning esitab arvamuse avaldamiseks ka lasteaia hoolekogule.

9.5. Õppekava muudatused ja täiendused kinnitab lasteaia direktor.